

**REGIONALNY DYREKTOR
OCHRONY ŚRODOWISKA
W KATOWICACH**

WOOS.410.472.2021.AOK

Katowice, 01 grudnia 2021

**Urząd Marszałkowski
Województwa Śląskiego
ul. Ligonía 46
40-037 Katowice**

Odpowiadając na wniosek z 8 listopada 2021 r., znak: GN-RPP.0730.2.4.2021 (GN-RPP.KW-594/21), uzupełniony pismem z 9 listopada 2021 r. w sprawie zaopiniowania projektu „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego”, na podstawie art. 54 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021, poz. 247 ze zm.)

opiniuję pozytywnie

projekt w/w dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko.

Polityka miejska zgodnie z definicją zawartą w art. 21a. ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, to zespół działań prawnych, finansowych i planistycznych na rzecz zrównoważonego rozwoju miast i ich obszarów funkcjonalnych, mających na celu wykorzystanie potencjału miast i ich obszarów funkcjonalnych w procesach rozwoju kraju, regionu poprzez wzmocnienie zdolności miast i ich obszarów funkcjonalnych do pobudzania wzrostu gospodarczego i tworzenia trwałych miejsc pracy oraz poprawy jakości życia mieszkańców.

„Regionalna Polityka Miejska Województwa Śląskiego” (dalej: RPM) stanowi odpowiedź na istotną rolę miast w przestrzeni najbardziej zurbanizowanego województwa w kraju. Regionalna Polityka Miejska ze względu na swój horyzontalny i zintegrowany charakter jest elementem systemu dokumentów strategicznych samorządu województwa, opracowywanych w procesie aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030”.

W 11 rozdziałach RPM wyodrębniono część poświęconą najważniejszym uwarunkowaniom polityki miejskiej w regionie. Stanowi ona syntezę prac diagnostycznych wykonanych w latach 2019-2021. Wymieniono tu i scharakteryzowano 11 koncepcji rozwoju, oczekiwania

miast regionu w zakresie ich rozwoju, w tym obszary szczególnego zainteresowania w strategicznej orientacji miast, a także główne problemy ośrodków miejskich województwa. Kolejna część dotyczy wytycznych na przyszłość. Sformułowano zasady i cele RPM oraz działania samorządu regionalnego, a także wskazano flagowe projekty ponadlokalne oraz 9 rekomendacji dla obszarów miejskich wypracowanych na forum Wojewódzkiej Komisji Urbanistyczno-Architektonicznej. Ostatnią część projektu „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego” stanowią zagadnienia związane z wdrażaniem, w tym możliwe źródła finansowania dla realizacji zapisów dokumentu oraz związane z monitorowaniem efektów realizacji zapisów Polityki.

Celem generalnym projektu „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego” jest wzmocnienie zdolności miast i obszarów zurbanizowanych województwa śląskiego do kreowania zrównoważonych i trwałych procesów rozwojowych zapewniających wysoką jakość życia mieszkańców. Do osiągnięcia celu generalnego wyznaczono 3 cele operacyjne, a w ich obrębie 21 kierunków działań wraz z konkretnymi działaniami dla ich realizacji:

Cel operacyjny C1. Miasta zrównoważone, zdolne do adaptacji do zmieniających się warunków klimatycznych

- 1.a. Poprawa jakości środowiska w miastach
- 1.b. Wspieranie zrównoważonego rozwoju miast oraz ochrona krajobrazu
- 1.c. Rozwój bezpiecznej i zrównoważonej mobilności w miastach
- 1.d. Adaptacja miast do zmian klimatu
- 1.e. Wzmacnianie usług ekosystemowych w miastach oraz ochrona różnorodności biologicznej i georóżnorodności

Cel operacyjny C2. Miasta oferujące mieszkańcom wysokie standardy życia

- 2.a. Rozwijanie oferty wysokiej jakości usług wyższego rzędu w zakresie edukacji, ochrony zdrowia, kultury
- 2.b. Wspieranie procesów partycypacji obywatelskiej i integracji społecznej
- 2.c. Zwiększanie dostępności mieszkańców do e-usług publicznych
- 2.d. Kreowanie wizerunku i podnoszenie atrakcyjności i konkurencyjności miast regionu
- 2.e. Wspieranie rozwoju usług metropolitalnych rangi międzynarodowej
- 2.f. Wspieranie inwestycji i inicjatyw związanych z ochroną i promocją dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego
- 2.g. Podniesienie jakości i poprawa dostępności usług społecznych
- 2.h. Poprawa bezpieczeństwa publicznego

Cel operacyjny C3. Miasta stabilne demograficznie i spójne przestrzennie

- 3a. Integracja planowania rozwoju
- 3.b. Rozwijanie oferty rynku pracy i aktywizacji zawodowej mieszkańców, w szczególności sektora osób młodych i sektora srebrnej gospodarki
- 3.c. Podnoszenie atrakcyjności miast dla mieszkańców
- 3.d. Poprawa bezpieczeństwa energetycznego w warunkach transformacji branży górniczej i energetycznej
- 3.e. Poprawa jakości przestrzeni publicznych

- 3.f. Wspieranie inwestycji i inicjatyw związanych z tworzeniem nowych oraz przyciąganiem i rozwojem istniejących firm technologicznych i firm zaawansowanej produkcji przemysłowej
- 3.g. Wspieranie rewitalizacji obszarów zdegradowanych
- 3.h. Wzmocnienie powiązań ośrodków miejskich na różnych poziomach hierarchii miejskiej

Wdrażanie zapisów RPM ma się odbywać i być wspierane poprzez realizację 7 ponadlokalnych projektów flagowych:

- PF1. Odpowiedzialne kształtowanie przestrzeni, w tym przestrzeni publicznych
Zamierzony efekt: Poprawa jakości przestrzeni publicznych w miastach, dzięki intensyfikacji partycypacji społecznej i zwiększeniu puli dostępnych zasobów wiedzy.
- PF2. Centrum Klimatu i pakiet na rzecz adaptacji miast do zmian klimatu
Zamierzony efekt: Zwiększenie zdolności adaptacyjnej miast do zmian klimatu, dzięki koordynacji działań w ramach struktury funkcjonalno-przestrzennej, intensyfikacji partycypacji społecznej i zwiększeniu puli dostępnych zasobów wiedzy.
- PF3. Usługi ekosystemowe na obszarach zurbanizowanych
Zamierzony efekt: Zwiększenie potencjału usług ekosystemowych na terenach silnie zurbanizowanych, dzięki lepszej koordynacji działań i zwiększeniu puli dostępnych zasobów wiedzy.
- PF4. Ograniczanie negatywnego efektu ekologicznego dojazdów do pracy
Zamierzony efekt: Ograniczanie negatywnego efektu ekologicznego dojazdów do pracy, dzięki stworzeniu rozwiązań sprzyjających zmianie zachowań społecznych w zakresie korzystania z transportu prywatnego oraz upowszechnieniu pracy zdalnej.
- PF5. Subregionalne pakiety działań ograniczających niską emisję
Zamierzony efekt: Ograniczenie niskiej emisji i jej negatywnych konsekwencji zdrowotnych, dzięki inwestycjom w gospodarkę energetyczną budynków oraz publiczny transport zbiorowy.
- PF6. Przyciąganie młodych mieszkańców regionu
Zamierzony efekt: Ograniczanie negatywnego trendu demograficznego na obszarach zurbanizowanych, dzięki zintegrowanemu podejściu do stwarzania warunków pracy i zamieszkania dla ludzi młodych.
- PF7. Otwarte dane jako narzędzie komunikacji społecznej o rozwoju miast
Zamierzony efekt: Zwiększenie wiarygodności informacji o dynamice procesów rozwojowych, dzięki przyjaznej formie dostępu do danych źródłowych.

Działania wskazane w projekcie „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego” są spójne z polityką Unii Europejskiej i Polski oraz związanymi z nią dokumentami wyższego szczebla. Przedstawiona wizja poprawy jakości życia mieszkańców regionu jest zgodna z wizją przedstawioną w Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030” - podstawowego dokumentu planistycznego regionu i stanowi jej logiczną kontynuację. Przedmiotowy projekt powiązany jest również z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach szczebla lokalnego i regionalnego w województwie śląskim.

W województwie śląskim, dla ochrony bioróżnorodności powołano 65 rezerwatów przyrody, 8 parków krajobrazowych, 46 obszarów Natura 2000, 15 obszarów chronionego krajobrazu, 88 użytków ekologicznych, 26 zespołów przyrodniczo-krajobrazowych, 12 stanowisk dokumentacyjnych oraz ponad 1400 pomników przyrody. Przebiegają przez ten obszar liczne korytarze ekologiczne, w tym korytarze spójności obszarów chronionych o randze międzynarodowej („Opracowanie ekofizjograficzne do Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego” Centrum Dziedzictwa Przyrody Górnego Śląska, Katowice, 2015).

Projekt „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego” jest dokumentem o znacznym stopniu ogólności, co utrudnia przeprowadzenie szczegółowej oceny oddziaływania skutków jego realizacji na środowisko. Wskazane kierunki działań oraz zaproponowane ponadlokalne projekty flagowe nie zostały doprecyzowane pod względem przestrzennym. Teoretycznie możliwa jest więc realizacja zapisów RPM na terenie wszystkich miast województwa, choć w praktyce poszczególne działania (zwłaszcza infrastrukturalne) będą realizowane jedynie w wybranych lokalizacjach. Ocena potencjalnego oddziaływania na środowisko, w szczególności wpływu na gatunki i obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, uzależniona jest przede wszystkim od lokalizacji oraz sposobu realizacji przedsięwzięcia.

W przedłożonej do projektu „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego” prognozie oddziaływania na środowisko przeanalizowano i oceniono oddziaływania wskazanych działań na poszczególne komponenty środowiska, m.in. na bioróżnorodność, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, w tym obszary Natura 2000 oraz zdrowie ludzi. Przeprowadzona w prognozie oddziaływania na środowisko ocena wykazała prawdopodobieństwo wystąpienia zarówno pozytywnych, jak i negatywnych oddziaływań, o różnym stopniu nasilenia i czasie trwania. Dla większości kierunków zidentyfikowano możliwość wystąpienia korzystnych oddziaływań. Najwięcej skutków pozytywnych z punktu widzenia środowiska przyrodniczego przyniesie realizacja celu C1. „Miasta zrównoważone, zdolne do adaptacji do zmieniających się warunków klimatycznych”, który będzie dotyczył: poprawy jakości środowiska w miastach, wspierania ich zrównoważonego rozwoju oraz ochrony krajobrazu, rozwoju bezpiecznej i zrównoważonej mobilności, adaptacji miast do zmian klimatu, a także wzmacniania w nich usług ekosystemowych oraz ochrony różnorodności biologicznej i georóżnorodności. Wiele z wyznaczonych kierunków działań, szczególnie działania przewidziane w celu operacyjnym C2. „Miasta oferujące mieszkańcom wysokie standardy życia”, będzie korzystnie oddziaływać na zdrowie człowieka przez zapewnienie mieszkańcom miast wyższej jakości życia i ograniczenie negatywnych zjawisk społecznych. Potencjalne negatywne oddziaływania zostały zidentyfikowane w odniesieniu do wszystkich komponentów (jednak nie dla wszystkich działań), ale będą się różniły pod względem siły i charakteru w zależności od ocenianego kierunku działań i samego komponentu.

Najistotniejszych oddziaływań negatywnych można spodziewać się w związku z realizacją kierunków zorientowanych na rozwój infrastruktury (transportowej, hydrotechnicznej, energetycznej, mieszkaniowej czy turystycznej) oraz terenów inwestycyjnych i obszarów aktywności gospodarczej, a także ich późniejszego wykorzystywania. Możliwe jest wystąpienie negatywnych skutków związanych z prowadzeniem prac rekultywacyjnych na obszarach zdegradowanych, a dotyczy ono terenów o spontanicznie wykształconych wysokich walorach przyrodniczych. Zgodnie z zasadą przezorności przewiduje się również, że wprowadzanie do środowiska nowych technologii i produktów może powodować

znaczące negatywne skutki, które obecnie są trudne do oceny. Kierunki działań i typy projektów, w przypadku których stwierdzono potencjalne ryzyko wystąpienia znaczących negatywnych oddziaływań na którykolwiek komponent środowiska, poddano szczegółowej analizie. Określono rodzaj oddziaływania, zasięg przestrzenny, czas trwania i możliwość wystąpienia kumulacji niekorzystnych wpływów. Zaproponowano również sposoby zapobiegania negatywnym skutkom dla środowiska, możliwe rozwiązania ograniczające i kompensujące. Wdrażanie wskazanych rozwiązań powinno mieć miejsce na etapie planowania, przygotowywania bądź realizacji konkretnych przedsięwzięć, a ich doprecyzowanie i uszczegółowienie – wynikać z odrębnych postępowań.

Uwzględniając powyższe oraz charakter analizowanego dokumentu - opiniuję pozytywnie projekt „Regionalnej Polityki Miejskiej Województwa Śląskiego”.

Regionalny Dyrektor
Ochrony Środowiska w Katowicach
Mirosława Mierczyk-Sawicka
podpisano elektronicznie